

၂၀၁၄ နှစ် ကိုယ်စားပြု ရွေးကောက်ပွဲ အတွက် ပြည်ထောင်စု အဆင့် 'ဖေဖော်ဝါရီလ' ကွဲလွဲမှု

'ဖေဖော်ဝါရီလ' ကွဲလွဲမှု အတွက် အစီအစဉ် တင်ပြခြင်းနှင့် အစီအစဉ် အတည်ပြုခြင်း

ဤဘာသာပြန်ဆိုမှုများသည် အလွတ်သဘောပြန်ဆိုမှုများဖြစ်ပါသည်။ သေချာစွာ စိစစ်အတည်ပြုလိုပါက အောက်ဖော်ပြပါ ဝက်ဆိုဒ်တွင် လွှင့်တင်ထားသော မြန်မာ/အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေမှုများနှင့် တိုက်ဆိုင်ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။

<http://www.dop.gov.mm/?p=4618>

သို့မဟုတ်

<http://countryoffice.unfpa.org/myanmar/2014/12/19/11162/toolkit/>

တၢ်ကတိၤဆှၢန့ၣ်

ကီၤပံၤယီၤ ‘ဖးဖီမုၢ်လံၣ်ကွဲးရီ’ တၢ်မၤအံၤ မ့ၢ်တၢ်မၤတခါလၢအဒိၣ်အယိၣ်န့ၣ် နမ့ၢ်ဟဲကွၢ်လၢ န့ၣ်ပူၣ်တီၢ် ‘ဖးဖီမုၢ်လံၣ်ကွဲးရီ’ ဝဲၤဒၢး နထံၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲၤဒၢးအံၤ မၤအသးဒိကနဲဒၢ, ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်ဖဲးမၤတၢ်လၢ အလီၢ်ဒၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. နကထံၣ်ဘၣ်စ့ၢ်ကိး တၢ်ထၢဖှိၣ်လံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ပၢ်အိၤလၢတလါသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤဒီး တလါ သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ် ဘၣ်ဘၣ်ထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အသိတဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ထၢဖှိၣ်လံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒိသိးမ့ၢ်အူအိၣ်တသ့အဂီၢ် မ့ၢ်အူကရၢ ဟံးန့ၢ်မူဒါဒီး သမံသမိးခိးကွၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

တလါအဖျၢၣ် (၂)ကလးလၢ တၢ်ထၢဖှိၣ်လံၣ်အိၣ်ဝဲ အဘၣ်(၁၁)ကကွၢ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ရၢလီၤဆူကီၢ်ပံၤယီၤဒိဘၣ်ဒီး ဟဲက့ၤတုၤကဒါက့ၤဆူ န့ၣ်ပူၣ်တီၢ် ‘ကဗျၢၢ်ဂံၢ်သဟီၣ်ပၤဆှၢဝဲၤကျိၢ်’ တချုး ၂၀၁၄န့ၣ် လါမ့ၢ် ၄သိအခါန့ၣ်လီၤ. နံၤသိ (date) အစဲၤခံကတၢ်လၢ လီၢ်ကဝီၤသ့ၣ်တဖၣ်ကဘၣ်က့ၤဆှၢက့ၤ တၢ်ထၢဖှိၣ်လံၣ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ် တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါဆိပၢ် ဝဲန့ၣ်လီၤ.

‘ဖးဖီမုၢ်လံၣ်ကွဲးရီ’ အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤ, စရိဒီးတၢ်သမံသမိးအတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ ပုၤမၤတၢ်ဖီအိၣ်ဝဲဒၣ် (၂၈၀)ဂၢဒီး အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဒိသိးကလူၤပိၣ်ထွဲ ‘ဖးဖီမုၢ်လံၣ်ကွဲးရီ’ အတၢ်ဂ့ၢ်ခူသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် ဘၣ်အၢၣ်လီၤဆိပၢ်ဒီးဆဲးလီၤအမံၤ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သမံသမိးတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်ဒီး တၢ်ဖဲးမၤစရိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တအိၣ်ဒီးတၢ်အဆၢတဲၣ်န့ၣ်ဘၣ်. တၢ်ဖဲးတၢ်မၤအသန့ၣ် အိၣ်ဝဲဒၣ် အဆိ(၁၀)ဒီး မ့ၢ်ဒိလၢအသိးန့ၣ်လီၤ.

၁. တၢ်ပၢ်ဖှိၣ်ဟံးဃာ်ဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီၤအတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်

- တၢ်သံကွၢ်လံာ်အဘျဵု ၁၁ ကကွၢ်ဘၣ်တၢ်ပၢ်ဖှိၣ်အံၤလၢ လံာ်န့ၣ်ရီၤန့ၣ်လီၤ.
- တလါသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ် ကးတံာ်ဃာ်ဒီး ဘၣ်တၢ်ပၢ်အံၤလၢအလီၢ်ဒၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.
- ဒ်သိးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ် ကအိၣ်ခူသ့ၣ်အဂီၢ်ဘၣ်တၢ်မၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်လီၢ်လၢပုၤပၢ်တလါသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ကးတံာ်ဃာ်လၢနီၣ်ဝံာ်ဒါဒီး ထဲဒၣ်ပုၤဘၣ် မူဘၣ်ဒါလဲန့ၣ်သ့ၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

‘ဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီၤ’အတၢ်ထၢဖှိၣ်လံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဆုၤက့ၤဆူ ‘ကမုၢ်ဂံၢ်သဟီၣ်ဟံးဃာ်ဝဲကျိၤ’ဒ် ကီၢ်ဒိၣ်လီၢ်ကဝီၤ/လီၢ်ကဝီၤကီၢ်မုၢ်ကီၢ်ဆၢကဝီၤဒုသဝီ သ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်အိၣ်သးအသိးန့ၣ်လီၤ.တချုးတၢ်ထၢဖှိၣ် စးထီၣ်န့ၣ် ကီၢ်ပံၤယီၤဒီဘၣ် ဘၣ်တၢ်နီၤဖးအံၤလၢ တၢ်ထၢဖှိၣ်အလီၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်(၈၁၇၄၄)လီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ထၢဖှိၣ်အလီၢ် မုၢ်တၢ်လီၢ်တခါလၢ ပုၤထၢဖှိၣ်တၢ်တဂၤ ကဘၣ်ထၢဖှိၣ်တၢ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ထၢဖှိၣ်လံာ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဟံးဃာ်လၢတလါ သ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ ဒီး ဘၣ်တၢ်ပၢ်အံၤလၢအလီၢ်ဒၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.ဖဲတၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်န့ၣ်ဒီး ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဂၤ က့ၤဃုကွၢ် တၢ်ထၢဖှိၣ်လံာ်လၢ အဘၣ်ဃးဒီဟံၣ်ခူတခူ သ့ၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ထၢဖှိၣ်လံာ်တဖၣ် ပုၤပၢ်အံၤဒ်လဲၣ်န့ၣ် ဘၣ်တၢ်ပၢ်ဖှိၣ် ဝဲဒၣ်လၢ ဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.တၢ်ထၢဖှိၣ်လံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ခိးကွၢ်အံၤထီၣ်ဒီး ပုၤမုၢ်အဲၣ်ဒီးထုးထီၣ်လံာ် သ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ် ကဘၣ်ဆဲးလီၤအမံၤန့ၣ်လီၤ.ဖဲတၢ်ဖဲတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်ဝံၤဝဲဒၣ်န့ၣ် တလါသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်ဆုၤ က့ၤဆူအလီၢ်ဒၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.တၢ်ထၢဖှိၣ်လံာ်လၢ ဘၣ်တၢ်ကတဲာ်ကတီၢ်ဝံၤလၢ လီၤယဲၤဘၣ်ဂီၤဖျါအဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ကျးအံၤ လၢ‘အလါအဲး’ မုၢ်တၢ်ကွဲးလီၤအမံၤဝံၤလၢ လီၤယဲၤဘၣ်ဂီၤဖျါအဂီၢ်န့ၣ်ဒီး‘အလါ’ ဒီး တၢ်ဖးလီၤယဲၤဘၣ်ဂီၤဖျါဝံၤသ့ၣ် တဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ကျးလီၤအံၤလၢ‘အဂီၤဘီ’သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂. တူင်လိင်ဖံးမၤတၢ်သံကွၢ်လံာ်တဖၣ်

- ကဝီမူဒါခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်ဟံးန့ၣ်မူဒါလၢ လီၤကဝီတခါအပူၤ တၢ်ထၢဖိၣ်လံာ်လၢ အဝဲသ့ၣ်မၤန့ၣ်ဒီးဆုၤက့ၤဝဲတဖၣ် အနီၣ်ဂံၢ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်လီၤ(မ့)ဟံၣ်ဒုၣ်လၢ တဘၣ်တၢ်ထၢဖိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် မူဒါခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤကဘၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကဝီမူဒါခိၣ်ခဲလၢာ် ဟဲပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်ထၢဖိၣ်လံာ်လၢ အဝဲသ့ၣ်မၤန့ၣ်ဒီးဆုၤက့ၤဝဲတဖၣ် အတၢ်ဂ့ၢ်ဆူ ‘ကမုၢ်ဂံၢ်သ ဟီၣ်ပၤဆုၤဝဲၤကျါ’ ဝဲၤဝဲလံာ်န့ၣ်လီၤ. ကဝီမူဒါခိၣ်မၤန့ၣ် တၢ်ထၢဖိၣ်လံာ်အလီၤ ၅၀ ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်ဆုၤက့ၤဝဲဒၣ် ၄၈လီၤန့ၣ်ဒီး ကဘၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤကဲထီၣ်ဝဲဒၣ်သ့ၣ်လၢ တၢ်လီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤအပူၤဆီတလဲကွံာ်အသး(မ့)တၢ်လီၤခံခါ ကဲထီၣ်ဝဲတခါအယံန့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်ဒုၣ်တဖၣ်လၢတၢ်လီၤတခါအပူၤ မ့ၢ်တဘၣ်တၢ်ထၢဖိၣ်အီၤန့ၣ်ဒီး မူဒါခိၣ်ကဘၣ်တဲဖျါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤတဖၣ်အံၤ ဝဲၤဝဲဒၣ်ဖဲ ၂၀၁၄န့ၣ် လၢယုၤလံာ်ဒုၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. ကဝီမူဒါခိၣ်ဒီးပုၤဂံၢ်ဒွးတၢ်တဖၣ် ကွဲးနီၢ်, ဆဲးလီၤအမံၤ ဆူတၢ်သံကွၢ်လံာ်လၢတၢ်လီၤတခါအဂီၢ်မ့ၢ်ဝဲၤန့ၣ်ဒီး ကဘၣ်ကျးတၢ်ဃာ်တလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

၃. တၢ်ထၢဖျိၣ်စရိပၣ်ဖျိၣ်ဖျၢ်

- တၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်လၢတၢ်ထၢဖျိၣ်စရိပၣ်ဖျိၣ်ဖျၢ် အပူၤတဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဟံးန့ၢ်လီၤဆူ ခိၣ်ဖျၢ်ထၢၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (database)အပူၤန့ၢ်လီၤ.တၢ်မၤအံၤဝံၤဝဲဒၣ်ဖဲ ၂၀၁၄န့ၢ် လၢယူၤလဲၤ စသီန့ၢ်လီၤ.
- ဟံၣ်ဒူၣ်တဒူၣ်အပူၤ မုၢ်/ခွါနီၢ်ဂံၢ်ခဲလၢၣ် ဘၣ်တၢ်ပၣ်ဖျါအီၤလၢ တၢ်ထၢဖျိၣ်စရိပၣ်ဖျိၣ်ဖျၢ်အပူၤန့ၢ်လီၤ.စရိအံၤအပူၤ ပုၤအိၣ်လၢဟံၣ်ဒူၣ်,ပုၤအိၣ်လၢတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်နီၢ်ဂံၢ်ပၣ်ဖျိၣ်ခဲလၢၣ်ဒီး ဟံၣ်ဒူၣ်အကၢ်အစီၤ(type) တဖၣ်စ့ၢ်ကိးဘၣ်တၢ်ပၣ်ဖျါဝဲဒၣ်လီၤ.တၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်ကွဲးန့ၢ်အီၤဖဲ ကိးန့ၢ်ဒီးတၢ်ထၢဖျိၣ်အကတီၢ်န့ၢ်လီၤ.
- တၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အံၤကပၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲ ကီၢ်ပံၤလီၤပုၤကညီၣ်ခဲလၢၣ်အနီၢ်ဂံၢ်န့ၢ်လီၤ.

တၢ်ထၢဖျိၣ်လီၢ်ကဝီၤတခါအပူၤ ဟံၣ်ဒူၣ်ခဲလၢၣ်ပၣ်ဖျိၣ် အပူၤကညီၣ်နီၢ်ဂံၢ်တဖၣ် မ့ၢ်တၢ်တပၣ်ဖျိၣ်အီၤဒံးဘၣ်န့ၢ်ဒီး ဘၣ်သူ(Microsoft Excel)ဒီးဘၣ်က့ၤပၣ်ဖျိၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ.မူဒါခိၣ်လၢအမ့ၢ် ဒီးခုၣ်စဲၣ်ဒီးဒီးတုၣ်တုၣ်လး တဖၣ်တဲဖျါဝဲဒၣ်ဒံးအံၤလီၤ. “ဖဲပမၤန့ၢ် တၢ်ထၢဖျိၣ်စရိပၣ်ဖျိၣ်ဖျၢ်န့ၢ်ဒီး ပဘၣ်ဟံးန့ၢ် မုၢ်/ခွါနီၢ်ဂံၢ်ဟံၣ်ဒူၣ်အကၢ်အစီၤတၢ်ကရၢကရိအကၢ်အစီၤဟံၣ်ဒူၣ်နီၢ်ဂံၢ်ပုၤကညီၣ်နီၢ်ဂံၢ်လၢလီၢ်ကဝီၤတခါအပူၤ သ့ၣ်တဖၣ်ဆူခိၣ်ဖျၢ်ထၢၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤန့ၢ်လီၤ.ပုၤအိၣ်ဝဲ ၁၂၀၀လၢပကရူၢ်အပူၤဒီး တနံၤအတီၢ်ပူၤ ပဘၣ်မၤဝံၤစရိပၣ်ဖျိၣ် အဘၣ် ၂၅၀၀န့ၢ်လီၤ.တၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အံၤ ပဘၣ်ဟံးန့ၢ်ဒၣ်လၢ ပစုလီၢ်န့ၢ်လီၤ.ဖဲတၢ်ကမၢ်အိၣ်ထီၣ်န့ၢ် ပဘၣ်သူ(Microsoft Excel)ဒီးပၣ်ဖျိၣ်က့ၤစရိတဖၣ်အခါ တၢ်ဆၢကတီၢ်ယံၣ်ဒိၣ်မးန့ၢ်လီၤ.”

၄.ကတော်ကတီး တမ်းတမ်း

- ပုမာတမ်းဖဲသ့တဖှ် သမံသမိးတမ်းဂုးတဖှ်လၢတမ်းထၢဖှ်လီၢ်ကတီးတခါအပူၤန့ၣ်လီၤ.
- ထူးကွံၣ်နီၢ်ဆးလံာ်အမဲ'တဖှ်ဒီး သမံသမိးတမ်းထၢဖှ်လံာ်တဖှ်ဒ်သိးတမ်းဘၣ်ဒိသုတအိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.မ့ၢ်ဝံၤဒီး တမ်းထၢဖှ်လံာ်တဖှ်အံၤ ဘၣ်တမ်းနီၤဖးအိၤခံၤဒိ ဒ်သိးပုမာတဖး လီၤယဲၤဘၣ်ဂီၤဖျါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- တမ်းထၢဖှ်လီၢ်ကတီးတခါအပူၤ တမ်းသံကွံၣ်လံာ်အိၣ်ဝဲထဲလဲၣ်န့ၣ် ဘၣ်တမ်းကွဲးန့ၣ်လီၤဆူ(folio form)အပူၤန့ၣ်လီၤ.

တမ်းထၢဖှ်စရီပာ်ဖှ်ဖှ် လၢတလါသ့တဖှ်အံၤ ဘၣ်တမ်းထူးထီၣ်အိၤဒီး ပာ်အိၤလၢလံာ်တြီၣ်(file)အပူၤန့ၣ်လီၤ. တမ်းထၢဖှ်လံာ်လၢ တလါသ့တဖှ်အံၤ ဘၣ်တမ်းဂံၢ်အိၤလၢတမ်းထၢဖှ်လီၢ်ကတီးတခါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.တမ်းထၢဖှ်လံာ် လၢအလီၤဟံ, နီၢ်ဆးလံာ်အမဲသ့တဖှ် ဘၣ်တမ်းထူးကွံၣ်အိၤဒီး ဘၣ်တမ်းရဲၣ်လီၤအိၤလၢ နီၢ်ဂံၢ်(အဒိ-နီၢ်ဂံၢ် ၁ တုၤ နီၢ်ဂံၢ် ၂၅)န့ၣ်လီၤ.ဖဲတမ်းတုၤဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤအခါန့ၣ် ပုမာတမ်းဖဲသ့တဖှ်သမံသမိးဝဲ ကီၢ်ဒိၣ်လီၢ်ကတီး/ လီၢ်ကတီး,ကီၢ်မုၢ်, ကီၢ်ဆၣ်,လီၢ်ကတီး,ဒုသတီၤ သ့တဖှ်အတမ်းထၢဖှ်နီၢ်ဂံၢ်န့ၣ်လီၤ.အယံ တမ်းထၢဖှ်လံာ်အနီၢ်ဂံၢ်လၢတလါအံၤအပူၤ မ့ၢ်ကမၣ်န့ၣ်ဒီး ပုမာတဖးန့ၣ်အိၤဆူတလါလၢ အကြးဒီးလံာ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

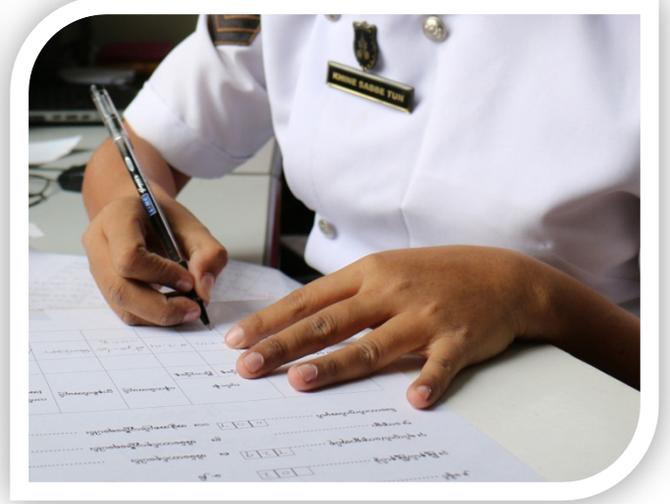
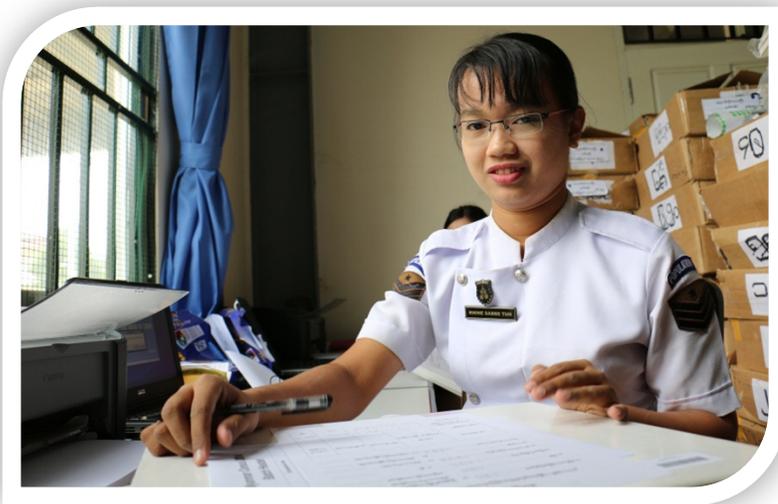
ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢ ဘၣ်တၢ်သဲၣ်လိတၢ်အိၤဂၤဂၤသ့ၣ်တဖၣ် သမံၤသမိးတၢ်ထၢဖိၣ်လံာ်တဘျီတဘျီန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ထၢဖိၣ်လံာ်အလီၤ နီၤဂံၢ်တဖၣ်ကဘၣ်တၢ်ကွဲးန့ၣ်အိၤဒဲးလဲၣ်န့ၣ် ဘၣ်တၢ်ပၤဖျါလၢ တၢ်အိၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်ကွဲး /တၢ်ပနီၣ် သ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ထၢဖိၣ်လံာ်အလီၤအံၤ မ့ၢ်အလီၤကမၢ်န့ၢ်ဒီး ကဘၣ်တၢ်ထူးသံကွဲးဒီး ကွဲးက့ၤဆူတၢ်လီၤ ဘၣ် အလီၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်ထၢဖိၣ်လံာ်လၢ ဘၣ်တၢ်ကွဲးလၢ မဲၣ်ထံ(ink)န့ၣ် ကဘၣ်တၢ်ကွဲးက့ၤဆူတၢ်ထၢဖိၣ်လံာ်အသီ တဘျီအလီၤ ဒီးပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်တဂၤ ကဘၣ်ဆဲးလီၤအမံၤလၢ တၢ်ဂ့ၢ်အံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤသ့ၣ်တဖၣ် တဘျီတၢ်ဘျီအိၤဒဲးဘၣ်.

တၢ်မၤမ့ၢ်ဝံၤဒီး ဘၣ်တၢ်ကွဲးန့ၣ်လီၤဆူ'folio form' အပူၤန့ၣ်လီၤ.လံာ်တီၤလံာ်မိ(form)အံၤအပူၤ တၢ်ထၢဖိၣ်လံာ် အနီၢ်ဂံၢ်လၢ လီၤကဝီၤတခါအပူၤဘၣ်တၢ်ပၤဖျါဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.တလါအလီၤ လံာ်ပဲနီၣ်အလွဲၢ်'အလါအဲး' မ့ၢ်တၢ်ကျးလီၤ န့ၢ်ဒီး ပသ့ၣ်ညါဘၣ်လၢ တလါအံၤဘၣ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအိၤဝံၤလံာ်ဒီး ဘၣ်တၢ်ကွဲးန့ၣ်အိၤ သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤန့ၣ်တၢ်စၢၤ ဒီးသံၣ်တၢ် တဲဖျါဝဲဒဲးအံၤလီၤ-“ဖဲယမၤန့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်ဒီး ယဘၣ်သမံၤသမိးတလါတဖျါအပူၤ ဟံၣ်ဒုၣ်နီၢ်ဂံၢ်,တၢ်ကရၢကရိၢ်နီၢ်ဂံၢ်အိၣ်ထဲလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ထၢဖိၣ်လံာ်တဖၣ် ပုၤ/တပုၤနီၤန့ၣ် ယဘၣ်က့ၤကွၢ်က့ၤလၢ တၢ်ထၢဖိၣ်လီၤကဝီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ထၢဖိၣ်လံာ်တဖၣ်မ့ၢ်လိၣ်ဝဲန့ၣ်ဒီး ယဘၣ်ဘျီက့ၤဆူ(folio form)အပူၤန့ၣ်လီၤ. ယဘၣ်ကွၢ်ထွဲမၤသကိးတၢ်ဒီးပုၤမၤတၢ်ဖိ ၉၃၇၀၀၀န့ၣ်လီၤ.ပုၤမၤတၢ်ဖိတဂၤ တနံၤအတီၢ်ပူၤဘၣ်မၤဝံၤ တၢ်ထၢဖိၣ်အလီၤ ၂၅တုၤ ၃၅လီၤန့ၣ်လီၤ.”

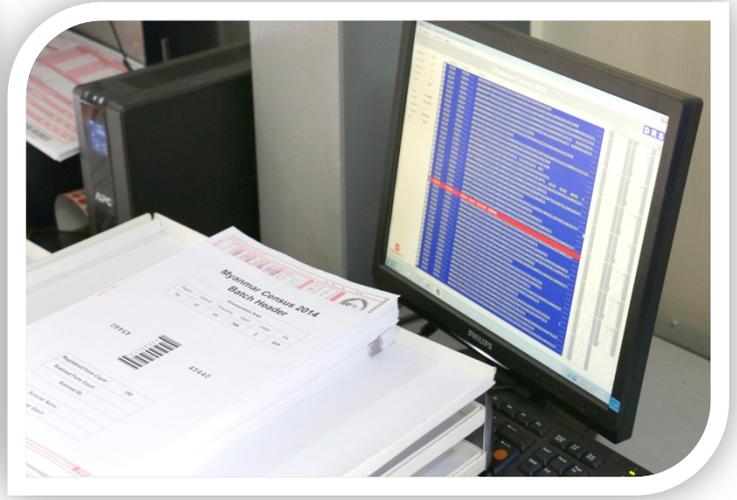
၅.ကွဲးလီၤတၢ်အမံၤစရိ အတၢ်မၤ

- တၢ်ကွဲးလီၤအမံၤစရိအဂီၢ် တချုးလၢဖးဖိမုၢ်လံာ်ကွဲးရိ အတၢ်ထၢဖှိၣ်စထီၣ်အခါန့ၢ် ကီၢ်ပံၤလီၤအပူၤတၢ်ထၢဖှိၣ်အလီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်(code)နီၢ်ဂံၢ် ဘၣ်တၢ်ဟန့ၢ်ဆူ ခိၣ်ဖျူထၢၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ(database)အပူၤန့ၢ်လီၤ.
- တၢ်ထၢဖှိၣ်အလီၢ် မုၢ်ကမၢ်န့ၢ်ဒီး ခိၣ်ဖျူထၢၣ်မ့ၢ်အူဟဲကပီၤထီၣ်ဝဲဒီး ဒုးသ့ၣ်ညါလၢ တၢ်ထၢဖှိၣ်အလီၢ်အံၤတအိၣ်(မ့)တၢ်ထၢဖှိၣ်အလီၢ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဖးအိၤ(Scan) ဝံၤဝဲလဲန့ၢ်လီၤ.
- ဖဲ(folio form)သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ကွဲးန့ၢ်အိၣ်ဝဲန့ၢ်ဒီး ဒ်သိးကပၣ်ဖျါ တၢ်ထၢဖှိၣ်လီၢ်ကဝီၤနီၢ်ဂံၢ်ဒီး တၢ်သံကွၢ်လံာ်အနီၢ်ဂံၢ်တဖၣ်အဂီၢ် ကရူၢ်ခိၣ်တီ(Batch Header)ဘၣ်တၢ်စဲကျဲးဝဲဒၣ်န့ၢ်လီၤ.

ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်အခိၣ် ဒီးနီၢ်နီၢ်လွၣ်တဲဖျါဝဲဒ်အံၤန့ၢ်လီၤ. “ယၢဒီးပုၤမၤတၢ်ဖိ ၅၇၇၇၇၇ တဖၣ် ပဘၣ်ဟန့ၢ်(folio form) အတၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဆူ ခိၣ်ဖျူထၢၣ်အပူၤန့ၢ်လီၤ.တၢ်ကမၢ်မုၢ်အိၣ်ဒီး ပဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါဆူ ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်အခိၣ် န့ၢ်လီၤ.တၢ်ကမၢ်အံၤပုၤဘိၣ်သ့ၣ်ထဲ ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်တဂၤန့ၢ်လီၤ.တနံၤအတီၢ်ပူၤ ပဘၣ်ဟန့ၢ်(form) အဘၣ် ၉၀၀န့ၢ်လီၤ.မုၢ်ဝံၤဒီး ပဘၣ်စဲကျဲး(scan) ကရူၢ်ခိၣ်တီ(Batch Header)လၢအပၣ်ဖျါ ကီၢ်ခိၣ်လီၢ်ကဝီၤ/ လီၢ်ကဝီၤ,ကီၢ်မုၢ်,ကီၢ်ဆၣ်,လီၢ်ကဝီၤ,ခုသဝီ,တၢ်ထၢဖှိၣ်နီၢ်ဂံၢ်, တၢ်သံကွၢ်လံာ်နီၢ်ဂံၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ.တၢ်အမံၤစရိဒီး လီၤယဲၤဘၣ်ဂီၤဖျါတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်ထွဲလိာ်သးအယံ တၢ်ထၢဖှိၣ်လံာ်လၢ လီၢ်ကဝီၤတခါအပူၤကြးအိၣ်ဝဲထဲလဲၣ်န့ၢ် လီၤယဲၤဘၣ်ဂီၤဖျါစဲး သ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လီၤ. တၢ်သံကွၢ်လံာ်တဖၣ်အံၤ ဖဲတၢ်ကွဲးန့ၢ်အမံၤစရိဝဲဒၣ်န့ၢ်ဒီး ဘၣ်တၢ်ကျဲးလီၤအိၤလၢ လံာ်စဲပနီၣ်အလွၢ်အလီၢ်န့ၢ်လီၤ.

၆.လီယဲးဘွဲဂီၤဖျါအတၢ်မၤ

- ကမ္ဘာဂီၢ်သဟီၣ်ပၤဆၢဝဲၤကျိၤ အိၣ်ဒီး ‘လီယဲးဘွဲဂီၤဖျါစဲး’ ဖျါန့ၣ်လီၤ.
- တနံၤအတီၢ်ပူၤ ဖးဝဲတၢ်သံကွၢ်လံာ်အဘျီ ၁၅၀,၀၀၀ ဝံၤဝဲန့ၣ်လီၤ.
- လီယဲးဘွဲဂီၤဖျါစဲး မ့ၢ်ဖးဘၣ် ကရူၢ်ခိၣ်တီ (Batch Header)န့ၣ်ဒီး သ့ၣ်ညါဝဲလၢ တၢ်ထၢဖျါလံာ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ကွဲးန့ၣ်အီၤဝံၤဝဲန့ၣ်လီၤ.
- ဖဲနီၢ်ဂီၢ်လၢကရူၢ်ခိၣ်တီ (Batch Header)အပူၤဒီး နီၢ်ဂီၢ်လၢတၢ်ကွဲးန့ၣ်ဝံၤတဖၣ် မ့ၢ်တဘျီလိၣ်အသးန့ၣ်ဒီး လီယဲးဘွဲဂီၤဖျါစဲးအံၤ ဒုသ့ၣ်ညါပုၤန့ၣ်လီၤ.
- လီယဲးဘွဲဂီၤဖျါစဲးအံၤ ဒုးဟးထီၣ်ကွဲးတၢ်ထၢဖျါလံာ်လၢ အဟါဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လီယဲးဘွဲဂီၤဖျါအတၢ်မၤပူၤ ပုၤန့ၣ်တၢ်စၢၤ အူအိၣ်ဖျါတၢ် တဲဖျါဝဲဒ်အံၤလီၤ-“ယဘၣ်ကွၢ်ထွဲ ပုၤမၤတၢ်ဖိ ၁၁၀ န့ၣ်လီၤ.ဖဲပမၤန့ၣ် ကရူၢ်ခိၣ်တီ (Batch Header)အခါန့ၣ် ပဘၣ်စးထီၣ်လီယဲးဘွဲဂီၤဖျါတၢ်မၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ကမၣ်အိၣ်ထီၣ်အိၣ်-နီၢ်ဂီၢ်ပၣ်ဖျါလၢကရူၢ်ခိၣ်တီ ဒီးတၢ်ထၢဖျါလံာ်အနီၢ်ဂီၢ်တဘျီလိၣ်သး (မ့) တၢ်ထၢဖျါလံာ် (form)မ့ၢ်ဘၣ်အၢလၢတၢ်တမံၤမံၤန့ၣ်ဒီး လီယဲးဘွဲဂီၤဖျါစဲးအံၤ ထုးကွဲးဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. နီၢ်ဂီၢ်တဖၣ်မ့ၢ်တဘျီလိၣ်အသးဒီး ပဘၣ်က့ၤကဒါက့ၤဆူ ပုၤပၤန့ၣ်စရီတဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ထၢဖျါလံာ်တဖၣ် မ့ၢ်ဘၣ်ကမၣ်အခါန့ၣ်ဒီးအဘျီ ၁၀န့ၣ်ဒီး ပဘၣ်ဆူက့ၤဆူ ကရူၢ်လၢအဘျီတၢ်ကမၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်ပဖး တၢ်ထၢဖျါလံာ် အဘျီ ၇၅၀၀၀န့ၣ်လီၤ.လီယဲးဘွဲဂီၤဖျါစဲး သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမၤတၢ်ချ့ဒီးလီၤတၢ်ဝဲဒ်လီၤ.” ဖဲတၢ်ထၢဖျါလံာ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဖးအီၤအခါန့ၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်လဲၤန့ၣ်ဆူ ခိၣ်ဖျါထၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲ (database) အပူၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်ထၢဖျါလံာ်တဖၣ်လၢ ဘၣ်တၢ်ဖးအီၤလၢ လီယဲးဘွဲဂီၤဖျါစဲးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ် ဘၣ်တၢ် ကျးလီၤ လံာ်စဲပနီၣ်အလွဲၢ ‘အဂီၤဘီ’ န့ၣ်လီၤ.

၇.တၢ်သမံသမိး လံာ်မဲာ်ဖျၢာ်

- ကရူာ်အံၤ ဘၣ်ဃုကွၢ်ဒီးသမံသမိးတၢ်ကမၢ်လၢ တၢ်ထၢဖှိာ်လံာ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.အဒိ-နီၣ်ဂံၢ်(3)ဒီး(8)လိးဂၢ်လိာ်အသးသ့ဝဲဒၣ်လီၤ.
- ခိာ်ဖျၢာ်ထၢာ်ဒုးကပီၤထီၣ်မ့ၣ်အူလၢ လံာ်မဲာ်ဖျၢာ်လၢတလီၤတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤသမံသမိးတၢ်ကဘၣ်မၤဖျါထီၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢာ်လၢအကြားဘၣ်ကတၢၢ်လၢ လံာ်မဲာ်ဖျၢာ်ကမၢ်အံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤမၤတၢ်ဖိတဂၤ မ့ၢ်အမၤတၢ်ကစီဒါန့ၣ် လၢခိာ်ဖျၢာ်ထၢာ်အပူၤတၢ်ဂ့ၢ်အကမၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဟန့ၣ်ဆိပာ်ဒီး မၤကွၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤတီၢ်ခိာ်ရိာ်မဲာ်တၢ် ဒီးမၢ်မၢ်အူလၢ ကမၢ်ဂံၢ်သဟီၣ်ဟဆၢဝဲၤကျိၤဖံးဝဲ- “ဖဲတၢ်ကမၢ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲအခါန့ၣ် ခိာ်ဖျၢာ်ထၢာ်မ့ၣ်အူကပီၤထီၣ်ဒီး ပဘၣ်ဆုၢ်တၢ်ကမၢ်အံၤဆူပုၤဘျီတၢ်ကမၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ.အဒိ နီၣ်ဂံၢ်(3)ဒီး(8)လိးဂၢ်လိာ်အသးသ့ဝဲဒၣ်လီၤ.ပုၤခိးကွၢ်တၢ်ကမၢ်တဂၤအံၤ ဃုထံာ်လံာ်မဲာ်ဖျၢာ်နီၣ်ဂံၢ်လၢ ကမၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးဘျီဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

၈.ဘိုကွတ်ကမာ်တဖၣ်

- ပုၤဘိုကွတ်ကမာ်တဂၤ သမံသမိးနီၣ်ဂံၢ်လၢဘၣ်တၢ်မၤဖျါထီၣ်အီၤ လၢတၢ်ထၢဖိၣ်လံာ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.
- နီၣ်ဂံၢ်တနီၤဘၣ်တၢ်ကွဲးလၢ ပံၤယီၤကျိၣ်ဒီး ခိၣ်ဖျါထၢၣ်ဖးဝဲတသ့န့ၣ်ဘၣ်.
- နီၣ်ဂံၢ်တနီၤဘၣ်တၢ်ကွဲးလၢ အဲကလံးကျိၣ်ဘၣ်ဆၣ် (၅)န့ၣ်လိးဂၢ်ဒီး(၈)သ့ဝဲ ဒီး(၃)လိးဂၢ်ဒီး(၉)သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤဘိုကွတ်ကမာ်တဂၤ မ့ၢ်တလီၤတၢ်လၢတၢ်ကမာ်တမံၤမံၤန့ၣ်ဒီးကဘၣ်ဟံးန့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢ ပုၤကွၢ်ထွဲသ့း ကျဲၤတၢ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤတီၢ်ခိၣ်ရိၣ်မဲတၢ် ဒီၣ်မၤမၤအူ လၢကမ့ၢ်ဂံၢ်သဟီၣ်ဟဆၢဝဲကျိၣ်စံးဝဲ- “ဖဲပုၤဘိုကွတ်ကမာ်တဖၣ်ဆၢလီၤတၢ်ထၢဖိၣ်လံာ် လၢတၢ်ကမာ်အိၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဒီး ပဘၣ်မၤလီၤတၢ်နီၣ်ဂံၢ်လၢဘၣ်တၢ်ပၤဖျါအီၤအံၤဒီးဘိုကွၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.တဘျီတခိၣ်လၢ ပုၤကွဲးတၢ်စုလီၢ်တဂ့ၤအယံ လီၤယဲၤဘၣ်ဂီၤဖျါစဲး ပၤဖျါဝဲတသ့န့ၣ်ဘၣ်.ပုၤဘိုကွတ်ကမာ် ဒ်သိးကသ့ၣ်ညါနီၣ်ဂံၢ်မနုၤလဲၣ် အဂီၢ်န့ၣ် ဘၣ်မၤဒိၣ်ထီၣ်တၢ်ထံၣ်လၢခိၣ်ဖျါထၢၣ်အပူၤဒီး ဘိုကွၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

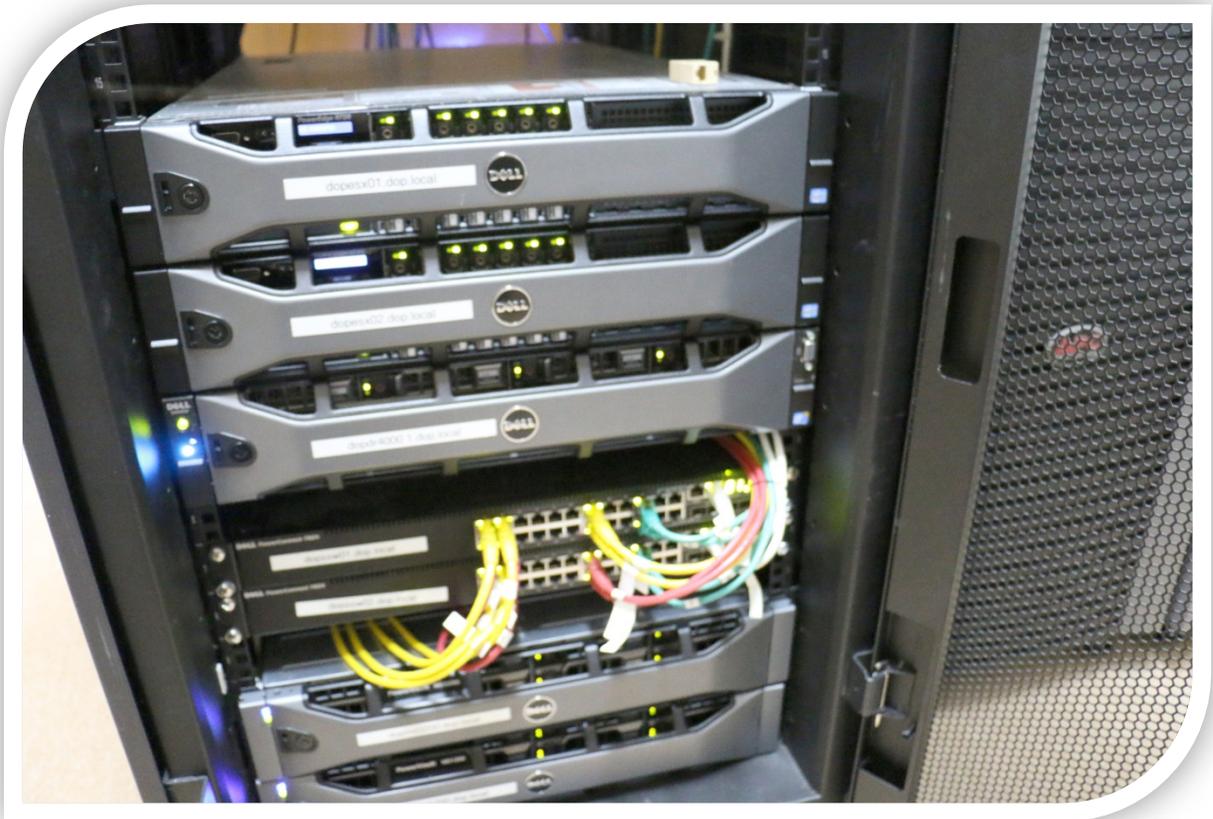
၉. အိန်ဒီနီးယားဆိကမိတ်ထံဆားတင်မာ

- ပုၤတီခိၣ်ရိၣ်မဲတၢ်တဂၤ ဒ်သိးကသ့ၣ်ညါဝဲ တၢ်ထၢဖျိၣ်လံာ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဖးအိၤဝံၤထဲလဲၣ် (မ့)လံာ်မဲၣ်ဖျါၣ်ဘၣ်တၢ်သမံသမိးအိၤဝံၤထဲလဲၣ်န့ၣ် ကွၢ်ဝဲလၢခိၣ်ဖျါၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤပူၤ(database) သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ဂ့ၢ်လၢမၤတံာ်တံာ်စရီ မ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်န့ၣ်ဒီးပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်အံၤ လၢအတၢ်မၤအလီၢ်ဒၣ်ဝဲ ဘၣ်တၢ်သးကွၢ် အလီၢ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤတီခိၣ်ရိၣ်မဲတၢ်တဂၤ သမံသမိးဝဲ တၢ်ထၢဖျိၣ်လံာ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဖးအိၤဝံၤထဲလဲၣ်(မ့)လံာ်မဲၣ်ဖျါၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ် သမံသမိးအိၤဝံၤထဲလဲၣ် ကိးဆၢကိးကတီၢ်ဒီးသ့ဝဲဒၣ်လီၤ.လၢတၢ်အံၤအဃိအဝဲသ့ၣ်ညါဘၣ် ပုၤမၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် မၤတၢ်လီၤတၢ်/တလီၤတၢ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဂ့ၢ်လၢမၤတံာ်တံာ်စရီ မ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်န့ၣ်ဒီးပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်အံၤ လၢ အတၢ်မၤအလီၢ်ဒၣ်ဝဲ ဘၣ်တၢ်သးကွၢ်အလီၢ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၀.တၢ်ပၢ်တၢ်ဖှိၣ်ဃၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ(Data)တဖၣ်

- ကဗျၢၢ်ဂံၢ်သဟီၣ်ပၢ်ဆၢဝဲကျိၤအံၤ သူဝဲဒၣ်ခိၣ်ဖျူထၢၣ်စဲးလၢ အသီလီၤဆီကတၢၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ထၢဖှိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤခဲလၢၣ် ဘၣ်တၢ်ပၢ်ဖှိၣ်အီၤလၢ 'ဖးဖီမုၢ်လံၣ်ကွဲးရီ'ဝဲၤဒၢး ဒီးန့ၣ်ပံၣ်တီၢ်ဝဲၤဒၢးအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤစဲၣ်နိးလၢ(IT)တကပၤလၢ (Bangkok)ဒီး(New York)ဝုၣ်တဖၣ်အံၤ အိၣ်ခိးကွၢ်ထွဲတၢ်မၤလၢအဘၣ်ဃးဒီး(IT,Server)တၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

'ဖးဖီမုၢ်လံၣ်ကွဲးရီ'တၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ပၢ်ဖှိၣ်အီၤဘၣ်ဘၣ်ဘၢဘၢလၢ ကဗျၢၢ်ဂံၢ်သဟီၣ်ပၢ်ဆၢ ဝဲၤဒၢး ဒီးန့ၣ်ပံၣ်တီၢ်ဝဲၤဒၢး ခီဖျိ(Server)အပူၤန့ၣ်လီၤ.

၁၁.တၢ်ကတိၤလၢခံ

တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဖီခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်ပၤဖျါထီၣ်ဝဲ ‘ဖးဖီမ့ၢ်လံာ်ကွဲးရီ’အံၤအိၣ်ဒီးတၢ်မၤအဆီဆီ ဒီး တၢ်သမံသမိးဟၤဃာ်ပနံၣ်ကံာ်စီ မ့ၢ်တၢ်အရူဒိၣ်ကတၢ်လၢတၢ်မၤအံၤအပူၤ အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ‘ဖးဖီမ့ၢ်လံာ်ကွဲးရီ’မ့ၢ်တၢ်မၤဖးဒိၣ်ဒီး ဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်အါမးန့ၣ်လီၤ.ကီၢ်ပံၤယီၤ‘ဖးဖီမ့ၢ်လံာ်ကွဲးရီ’တၢ်ဂ့ၢ်အစီ တဖၣ်အံၤ ဖဲတၢ်ထုးထီၣ်ရၤလီၤအံၤန့ၣ်ဒီး ကမ့ၢ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အဂ့ၢ်လၢ ပုၤဂီၢ်မုၢ်ခဲလၢဒီး ကကဲထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ် ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤတမံၤလၢ တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ကျဲသန့ၤလၢအဘၣ်ဃးဒီး ထံကီၢ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်မနုၤဂ့ၢ်မနုၤဂ့ၢ်လၢ ဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီၢ် အံၤအပူၤတချုးတၢ်ထုးထီၣ်ရၢလီၤအိၤအခါန့ၢ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်သမံသမိးအိၤန့ၢ်လီၤ.ဘၣ်ဆၢဒီးလၢတၢ်ထၢဖိၣ်အပူၤ တၢ်ဂ့ၢ်တဘၣ်လိာ်ဘၣ်စးသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်သ့လၢ ထံကီၢ်လၢလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်တဖၣ် ဒီးထံကီၢ်လၢစးထီၣ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အပူၤဒၣ်လဲၣ်န့ၢ်လီၤ.အဒိ-ဖိသၣ်အသး အိၣ် ၅န့ၣ်တဂၤ ဘၣ်တၢ်ကွဲးဖျါအိၤလၢ ဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်ခၢၣ်သးက့ၢ်ဝံၤဝဲ (မ့)ဖိသၣ်မုၢ်ဖိလၢအသးအိၣ် ၆န့ၣ်တဂၤဘၣ်တၢ် ကွဲးဖျါအိၤလၢ ဆံးစၢ်တ့ၢ်ဖိခံၣ်အဂ့ၢ်န့ၢ်လီၤ.ဒ်သိးတၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤသ့တအိၣ်အဂီၢ် ပုၤဘၣ်မၤလီၤတၢ်ပုၤစံးဆၢတၢ် တဂၤအဂ့ၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးန့ၢ်လီၤ.တကးဒီးဘၣ် သမံသမိးက့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အံၤသ့ဝဲဒၣ်လၢခိၣ်ဖျါထၢၣ်အပူၤသ့ဝဲဒၣ်လီၤ. ခိၣ်ဖျါထၢၣ်အတၢ်မ(program)အံၤ ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ဘီၣ်မုၢ်စၢ်ဖိၣ်ကရၢ(UN)န့ၢ်လီၤ.တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ် အံၤ ဖဲတၢ်ဖးအိၤလၢ လီၤယဲၤဘ့ၣ်ဂီၤဖျါစဲး မ့ၢ်ဝံၤန့ၢ်ဒီးဘၣ်တၢ်သမံသမိးအိၤလၢ ခိၣ်ဖျါထၢၣ်တၢ်ရဲၤတၢ်ကျဲၤအပူၤ န့ၢ်လီၤ.တၢ်မၤအံၤမၤလီၤတၢ်ဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီၢ်အစိၤလၢ ကဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်ရၢလီၤဆူကမျၢၢ်အအိၣ်န့ၢ်လီၤ.

ဒ်သိးကဃုသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်ဆူညါအဂီၢ်-

www.dop.gov.mm

<http://myanmar.unfpa.org/census>

